

Een gedreven rekenaar aan vogeltrek

In memoriam Albert C. Perdeck 21 april 1923 – 21 mei 2009

Marcel Visser & Henk van der Jeugd

Op 21 mei 2009 is Albert (Ab) Perdeck, samen met zijn dochter Liesbeth, omgekomen bij een tragisch ongeval. Ab was van 1950 tot 1988 hoofd van het Vogeltrekstation en heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het ringwerk in Nederland en Europa. Ook na zijn pensionering bleef hij actief in het onderzoek, als gedreven rekenaar werkte hij mee aan publicaties, waarvan de laatste binnenkort nog uit zal komen. Dat zal dan 59 jaar na zijn eerste publicatie zijn.

Ab studeerde biologie in Leiden en deed daar als student onder begeleiding van Niko Tinbergen onderzoek naar de functie van de rode vlek op de snavel bij Zilvermeeuwen (Tinbergen & Perdeck 1950). Vanaf 1950 wordt Ab hoofd van het Vogeltrekstation, en komt in 1958, wanneer het Vogeltrekstation over gaat van het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie naar het Instituut voor Oecologisch Onderzoek, in dienst bij het IOO. Hij zal tot zijn pensionering in 1988 hoofd van het Vogeltrekstation blijven. Bij het Vogeltrekstation deed Ab onder andere onderzoek naar de rol van kompaszin bij de trekrichting van vogels. In 1958 zette Ab dit werk, en het Vogeltrekstation, stevig op de kaart met de publicatie van zijn inmiddels klassieke en wereldberoemde onderzoek naar het trekgedrag van Spreeuwen (Perdeck 1958). Hierbij werden ruim elf duizend spreeuwen gevangen en geringd op de vinkenbaan, en vervolgens per vliegtuig naar Zwitserland gebracht en aldaar losgelaten. Jonge Spreeuwen hielden hun oorspronkelijke trekrichting aan, en terugmeldingen kwamen uit Frankrijk en Spanje in plaats van uit Engeland. Volwassen Spreeuwen daarentegen corrigeerden voor hun nieuwe vertrekpunt en kwamen wel in hun oorspronkelijke overwinteringsgebied in Engeland aan. Het werk werd veelvuldig geciteerd en inspireerde tot veel onderzoek naar de navigatie mechanismen van trekvogels.

Het vogeltrekwerk is bij uitstek internationaal georiënteerd en Ab was zich daar wel van bewust. Hij nam het initiatief tot de oprichting van 'The European Union for Bird Ringing' EURING, in 1963, met als doel de ringdata op een uniforme manier te coderen, zodat het mogelijk werd databestanden uit verschillende landen te koppelen. Voor zijn inspanningen voor EURING werd Ab koninklijk onderscheiden. Na zijn pensionering bleef Ab nog 21 jaar als gastmedewerker aan het NIOO verbonden, waarbij hij verder ging met het onderzoek aan de Meerkoet, en later ook ging rekenen aan de Koolmees met Hans van Balen en Marcel Visser. Ab's passie was het rekenen aan grote datasets en zijn, zo blijkt nu, laatste grote project was toch weer aan de databank van het Vogeltrekstation: aan de verkorting van de trekafstand van Nederlandse broedvogels onder invloed van klimaatsverandering. Het was prachtig om met hem te werken aan de data waarvoor hij zelf de codering had ontwikkeld en waar hij decennia verantwoordelijk voor was geweest. Zijn laatste publicatie verschijnt binnenkort in het tijdschrift "Global Change Biology". Ab Perdeck is 86 jaar geworden

- Tinbergen N. & Perdeck, A.C. (1950). On the stimulus situation releasing the begging response in the newly hatched Herring Gull chick (*Larus argentatus argentatus* Pont). Behaviour 3:1-39
- Perdeck, A.C. (1958). Two types of orientation in migrating starlings, *Sturnus vulgaris* L., and chaffinches, *Fringilla coelebs* L., as revealed by displacement experiments. Ardea 46: 1-37
- Visser, M.E., Perdeck, A.C., van Balen, J.H. & Both, C. (2009). Climate change leads to decreasing bird migration distances. Global Change Biology, *in druk*